

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Педагогічний проект з виробничої практики

Осілля фесрія музики

Розробили
студенти 4 курсу, 457 гр. ДФН
Місце педпрактики: ЗОШ №34,
СЗОШ №22

Термін педпрактики: 10.09. – 29.10.2018 р.

Керівник
доц. Аристова Л.С.

Миколаїв – 2018

ЗОШ №34

№	Клас	Тема уроку	ПІБ студента	Стор.
1.	5	Як виникла музики	Шишляннікова Анна Сергіївна	7-12
2.	6	Сучасні вокальні жанри (естрадна)	Бешляга Андрій Денисович	13-16
3.	5	Музика Давнього Китаю. Греція	Козлов Андрій Сергійович	17 - 19

СЗОШ №22

4.	4	Вийшли в поле косарі	Тур Михайло Ігорович	20 - 23
5.	5	Тасмниці пісенної музики. Баркарола	Семеренко Ірина Сергіївна	24 - 27

Учні слухають музичний твір

Діти в процесі навчання

Виховний захід «Країна Музика»

Анна Шишляннікова - інтерв'ю з Арфою

Андрій Бешляга – слухання Державного Гімну України

Андрій Козлов – на уроці

Ірина Семеренко - на уроці

Михайло Тур - в ролі Містера Какофонії

Урок в 5 – В класі
проведений студенткою IV курсу (12.09.2018р)

Шишлянніковою Анною Сергіївною

Тема уроку: «Як виникла музика»

Мета уроку: *навчальна* – познайомити учнів з новим поняттям «духові інструменти», визначити зв'язок між світовою і українською легендою про сопілку, повторення пісні «Музика».

розвивальна – розвивати музичний слух, увагу, музичні здібності;

виховна – виховувати інтерес до музичного мистецтва.

Тип уроку: комбінований .

Обладнання: ПК, колонки, фортепіано, дошка.

Навчальні підручники і посібники: нотна хрестоматія

Музичний матеріал: Л.К. Дакен «Зозуля»; Г.Струве «Музика», «Звуки очерету», «Звуки сопілки», «Спів пташок».

Основні поняття для засвоєння: духові інструменти.

Художньо-педагогічна драматургія уроку:

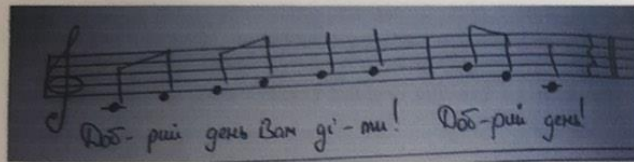
Організаційний момент. Повідомлення теми уроку. Мотивація навчання.

Експозиція уроку

Вхід учнів до класу під звучання «Звуки лісу, спів пташок»

Музичне вітання:

«Добрий день Вам діти. Добрий день»

Учитель: Заглибимося у далеке минуле і поміркуємо, як все ж таки виник цей вид мистецтва. А Ви знаєте що перший музичний інструмент... як на Вашу думку, хто це був? Це була сама людина!

У кожної людини є голос. Наш голос може видавати звуки різної висоти.

Спочатку, щоб мелодія звучала ритмічно людина то плескала в долоні, то розмірено притупувала.

Давайте ми з Вами спробуємо відтворити це.

Гра «Первісний оркестр»

(1 ряд – притупує, 2 ряд – плескає, 3 ряд - мушлями)

Дякую!

Учитель: Діти, усі знають чим займалися давні люди?

(Відповіді учнів)

Учитель: Вони здобували собі їжу. Трішки пізніше, рибачки випадково почули звучання, від подуву вітру, порожнє стебло очерету і так людина почала навчатися робити музичні інструменти.

Пропоную прослухати цікаву легенду про Очерет, який звучав.

(під музику «Звуки очерету»)

Легенда

Одного разу, як розповідає давня легенда, бог лісів Пан зустрів прекрасну діву Сирингу і закохався в неї з першого погляду. Пан, голова якого була увінчана ріжками, а ноги з копитцями, не сподобався Сиринзі. І вона кинулася від нього геть. Пан помчав за нею і майже наздогнав на березі Річки. Але Сиринга звернулася до Ріки з благанням, щоб та вкрила її від козлогого Пана. Почула річка благання Сиринги і перетворила її на очерет. Сумний Пан вирізав з очерету співучу сопілку і з того часу не розлучався з нею...

(зазвучала сопілка)

А що це за інструмент (показую) ?

(Відповіді учнів)

Учитель: Вірно. Це сопілка, В нашій місцевості також є легенда про сопілку. Послухаємо? Пропоную Вам зі мною прочитати. Для цього мені потрібно дві дівчинки і два хлопчика.

Калинова сопілка

Українська народна казка Гуцульщини

Учитель: Було це дуже давно. Жили собі чоловік і жінка і було в них дві доньки. Одна була дідова донька, а друга бабина. Дідова донька була роботящою і привітною. А бабина донька була грубою і ледащою.

Пішли собі дочки в ліс по ягоди. Дідова збирала ягоди, бабина — не збирала. Під вечір треба було йти додому. Бабина відобрала у дідової ягоди і залишила її в лісі.

Дома дід питається:

(І учень) — Де моя дочка?

(І учениця) — Вовк з'їв.

Учитель: На тім місці, де бабина дочка закопала дідову, виросла калина. Одного разу їхали козаки і сіли під ту калину відпочивати.

Учитель: Каже один козак:

(II учень) — Ой, яка гарна калина, я зрубаю собі сопілку.

Учитель: Урубав сопілку і грає, а сопілка говорить:

(II учень) Ой помале-мале, козаченьку, грай,
Не врази ти мое серденько вкрай.
Мене сестричка з світу згубила,
Ніж у серденько встромила.

Учитель: Козаки поїхали в село. Козак ще раз зіграв. А сопілка говорить:

(II учениця) Грай, грай, молодичку,
Попросися на ніч в хату,
Розкажи мамі й тату,
Що зі мною сестричка зробила,
Як під калиною мене молодую
З світу згубила.

Учитель: Він здивувався. Подивився, неподалік стоїть хатка. Він зайшов до тієї хатки, привітався і каже:

(II учень) — Можна я у вас переночую?

Учитель: А дівка уже відчувала щось і каже татові й мамі:

(I учениця) — Не треба нам на ніч нікого.

Учитель: А дід каже:

(I учень) — Та нехай заночує молодий хлопець. Куди він подінеться? Вже ж ніч надворі.

Учитель: Каже той хлопець:

(II учень) — Ви знаєте, я з калини вирізав сопілочку і хотів би, щоб ваша донька в цю сопілочку заграла.

Учитель: А вона сиділа на печі і навіть не хотіла злазити. Але тато з мамою притисли, стягнули її з печі і дали їй ґрати. Коли заграла, сопілочка заспівала:

(II учениця) Грай, грай, сопілочко,
Душу відкрий, сестричко.
Розкажи мамі й тату,
Як під калиною молодую
Мене з світу згубила

Учитель: І батько з мамою зрозуміли, де поділася їхня друга донька. І вони почали в неї розпитувати, як це було. І вона мусила признатись, і вони її прогнали геть з дому.

Учитель: Дякую. Сідайте на свої місця. Чи сподобалась Вам ця казка?

(Відповіді учнів)

Учитель: Ось так от, а тепер давайте порівняємо легенди.

(Відповіді учнів)

Учитель: А як могли виникнути струнні інструменти?

(Відповіді учнів)

Учитель: Випускаючи стрілу з мисливського лука, людина почула чарівний звук, і зазвучала струна.

Так у різних куточках планети з'являлися різноманітні музичні інструменти, що наслідували природу: одні – спів пташок, інші – шум морської хвилі або завивання вітру.

Пропоную Вам прослухати музичний твір, який називається «Спів пташок».

Слухання: Спів пташок

Учитель: Який характер музичного твору? Перелічіть яких саме пташок ви почули?

(Відповіді учнів)

Учитель: А зараз, прослухаймо музичний твір видатного композитора Луї Клод Дакена «Зозуля».

Слухання. Луї Клод Дакен, «Зозуля»

Учитель: Порівняйте музику природи з музичним твором.

(Відповіді учнів)

Учитель: Повторення пісні «Музика», Г.Струве, І.Ісакової

МУЗИКА

Вірші І. Ісакової
(переклад із російської О. Торгалова)

Музика Г. Струве

Хо-чу я по-ба-чить му-зи-ку, хо-чу я по-чу-ти му-зи-ку,
що та-ке о-та-я му-зи-ка, роз-ка-жить, бла-га-ю
я. Слів пта-ши-ний-це є му-зи-ка, і крап-лин-ки — це
му-зи-ка. Є сво-я ве-се-ла му-зи-ка у зе-ле-но-го гил-
ля Хо-чу я по-ба-чить му-зи-ку,
хо-чу я по-чу-ти му-зи-ку...

Підсумки уроку

Учитель: Перші музичні інструменти звичайно були дуже простими, примітивними. Але їх виникнення стало величезним кроком у розвитку як самої людини, так і музичного мистецтва взагалі.

Домашнє завдання - Знайдіть цікаву легенду або казку про музичні інструменти, розкажіть її однокласникам.

Учитель: Дякую усім за урок. Гарного Вам дня.

Урок в 6 – В класі

проведений студентом IV курсу (10.10.2018р)

Бешлягою Андрієм Денисовичем

Тема уроку: СУЧАСНІ ВОКАЛЬНІ ЖАНРИ (ЕСТРАДНА ПІСНЯ)

Мета уроку:

Навчальна: на прикладах українських народних пісень у виконанні артистів естради акцентувати увагу на народних джерелах української популярної музики; ознайомити учнів із творчістю В. Івасюка, С. Ротару; закріпити розуміння учнями поняття аранжування;

Розвивальна: формувати відчуття ритму, навички виконання естрадної пісні;

Виховна: прищеплювати учням зацікавленість творчістю українських естрадних співаків, естетичний смак та співочу культуру.

Музичний матеріал: «Червона рута» В. Івасюка, «Кашалотик» Р. Паулса. Наочні посібники: нотна хрестоматія; портрети В. Івасюка, Р. Паулса, С. Ротару.

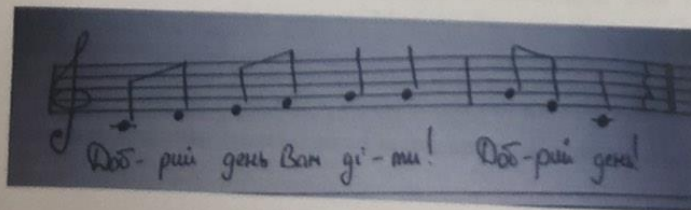
Обладнання: ТЗН, фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

ХІД УРОКУ

Музичне вітання:

«Добрий день Вам діти. Добрий день»

**1. ВСТУПНА ЧАСТИНА. Організаційний момент. Повідомлення теми, мети, завдань уроку (теми семестру та уроку написані на дошці)
Мотивація навчальної діяльності**

Учитель. Кожна епоха має свої пісні — за ними можна зрозуміти, чим жили люди, про що мріяли, на що сподівались. Пісні бувають різні: ліричні, патріотичні, розважальні, авторські, естрадні.

Саме про естрадну пісню ми поговоримо сьогодні на уроці.
Актуалізація опорних знань

Бліц опитування

- Які пісенні жанри вам відомі?
 - Яку роль народні пісні відіграють у творчості композиторів?

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Розповідь учителя

— Сцену або підмостки для виступів раніше називали естрадою. Згодом естрадою стали називати вид сценічного мистецтва, який охоплює майже всі форми популярно-розважального жанру: пісні, танці, розмовний жанр.

Особливої популярності в усьому світі набула естрадна пісня: їй присвячені багато ТВ-шоу, програм, відбуваються фестивалі.

Естрадна пісня — жанр популярної вокальної музики, призначений для виконання на естраді.

Якщо українська класична музика почалась із Миколи Лисенка, то українська естрадна музика — з Володимира Івасюка. Спільною для цих митців є глибока народнопісенна основа їх музики.

Володимир Михайлович Івасюк (1949—1979) — це видатний український поет і композитор, який за своє коротке життя створив близько 100 пісень і 50 інструментальних творів, зокрема дві сюїти, писав музику для театру.

Володимир Івасюк був професійним медиком і скрипалем, чудово грав на фортепіано, віолончелі, гітарі. Він майстерно виконував свої пісні; мав художній талант, був неординарним живописцем. Його творам притаманні високий професіоналізм, різноманітність образного змісту, яскравість художніх образів, щирість і глибокий патріотизм.

Міцним підґрунтям творчості Володимира Івасюка є народна пісенність, а також глибоко вивчена й осмислена ним багата спадщина композиторів-класиків, зокрема Миколи Лисенка, Кирила Стеценка та Сергія Рахманінова.

За спогадами його друзів, Володимир Івасюк не уявляв, як можна бути музикантом чи просто культурною людиною й не знати і не любити народну пісню. Він збирав народні пісні свого краю, збирався видати їх у збірці «З-

над Черемоша й Прута». У пам'яті народу надовго поселилися музичні образи його пісень: кохання, гори, червона рута, водограй.

Провідним жанром у творчості Володимира Івасюка є лірична пісня. Незабутні пісні Івасюка — вершина розвитку естрадного жанру в Україні. З його ім'ям пов'язана ціла епоха в пісенній історії естрадної української музики.

На запитання: «Що тебе приваблює в народній пісні?» Володимир відповідав: «Усе: і текст, і мелодія. Кожна пісня — це мелодія, перлина. І я не розумію, як можна вважати себе музикантом і не знати українського фольклору. Я мрію стати композитором, і тому вибираю все прекрасне, створене народом. Без народного ґрунту — я ніхто».

Він створив приблизно 100 пісень, найкращі з них написані на власні вірші. Це «Червона рута», «Водограй», «Я піду в далекі гори», «Пісня буде поміж нас». «Володимир Івасюк був одержимий піснею. Він був глибоко переконаний, що наш світ створений для того, аби в ньому лунала музика добра, миру, злагоди між людьми», — ці слова належать одній з найкращих виконавиць пісень композитора **Софії Михайлівні Ротару** (нар. 1947), видатній співачці, лауреату багатьох конкурсів, народній артистці України, Молдавії, СРСР, виконавиці більше ніж 400 пісень, багато з яких стали класикою української естради.

Визнання до Софії Ротару прийшло одразу після прем'єри на телебаченні 1971 року музичного фільму «Червона рута». Пісня, яка дала назву телефільму, була визнана кращою піснею року. Образ червоної руті став знахідкою. Квітка не давала композиторові спокою. Упродовж багатьох років рута жила в легендах на нашій землі, чекаючи, щоб хтось відвів їй належне місце в людській свідомості. Так уже повелося, що ця квітка, червона рута, у кожного українця назавжди асоціюється з іменем Володимира Івасюка.

Ця пісня стала символом української естрадної музики, навіть символом України.

Слухання музики

Учитель. Послухайте пісню В. Івасюка «Червона рута» та дайте відповідь на запитання,

- На вашу думку, що є особливо привабливим у цій пісні?

Слухання пісні «Червона рута» В. Івасюка у виконанні Софії Ротару

Розповідь учителя

— Серед найвідоміших особливе місце посідає музика **Раймонда Паулса** (нар. 1936).

Знаменитого композитора, диригента, піаніста Раймонда Паулса можна по праву назвати засновником естрадної музики Латвії. Саме завдяки йому легкий за народженням жанр перетворився на серйозне мистецтво. І саме він стоїть у витоків престижних сьогодні міжнародних конкурсів молодих виконавців популярної музики «Юрмала» та «Нова хвиля».

У творчості видатного латиського композитора Раймонда Паулса пісня посідає найпочесніше місце. Популярність композиторові принесла 1975

року пісня «Листя жовте», протягом п'яти наступних років він створив ще кілька шлягерів — «Доберу музику», «Танець на барабані». 1979 року написав мюзикли «Сестра Керрі» й «Шерлок Холмс». Величезний успіх мав творчий союз Раймонда Паулса й Алли Пугачової: в усьому світі відомі пісні «Маестро», «Старовинний годинник», «Мільйон червоних троянд», «Без мене». Потім композитор працював з іншими відомими виконавцями — Валерієм Леонтьєвим («Зникли сонячні дні», «Кабаре», «Закохайтесь в піаніста»), Лаймою Вайкуле («Вернісаж», «Ще не вечір», «Шерлок Холмс»).

Його пісні незмінно ставали хітами. У середині 1980-х років велику популярність здобула пісня «Дідусь із бабусею» у виконанні створеного Паулсом дитячого ансамблю «Дзезузите».

Слухання музики

Учитель. Послухайте у виконанні цього дитячого ансамблю пісню Р. Паулса «Кашалотик».

- Який образ створено у цій пісні?

Слухання пісні Р. Паулса «Кашалотик»

Вокально-хорова робота

- Як ви вважаєте, чи може бути дитяча пісня естрадною?

Допоможе вам відповісти на це запитання пісня Н. Май «Хвостики-метелики».

Слухання пісні Н. Май «Хвостики-метелики»

Розспівування

Розучування пісні Н. Май «Хвостики-метелики»

Робота над літературним та музичним текстом пісні (визначення структури мелодії, руху кожної фрази), проспівуванням голосних та чіткою вимовою приголосних звуків

3. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА . Підбиття підсумків уроку

Бліц опитування

- Чим відрізняється естрадна пісня від народної?
- Чи може стати народна пісня естрадною?

4. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Дослідити творчість одного з корифеїв української естради (за власним вибором).

Учні входять до класу під музичний супровід («Червона рута» В. Івасюка).

Урок в 5 – Б класі
проведений студентом IV курс (05.10.2018р)

Козловим Андрієм Сергійовичем

Тема: Музика давніх епох: Китай.

Мета:

Навчальна: допомогти учням усвідомити багатство та розмаїття народного мистецтва, інтонаційну особливість музики китайського народу;

- Ознайомити учнів із поняттям «Китайські народні інструменти» ;

Розвиваюча: розвивати вміння виражати власну точку зору;

- Розвивати вміння виражати та обґрунтовувати власне емоційно-естетичне ставлення до музичних та літературних образів;

Виховна: прищеплювати любов до мистецтва та культурних надбань народів світу.

Музичний матеріал: музика до мультфільму Волта Діснея «Китайська тарілка»; Н.Май «Золота зіронька».

Наочні посібники: нотна хрестоматія; зображення китайських народних інструментів.

Обладнання: ТЗН; фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований урок.

Хід уроку

Учні входять до класу під музичний супровід Н.Май «Золота зіронька»

1. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання

2. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Учитель. Чи сподобалася вам подорож у Давній Єгипет, що ми здійснили на попередньому уроці? Тож продовжимо свою віртуальну подорож, але вже до іншої країни – до Давнього Китаю.

3. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Розповідь учителя

- Перші згадки про китайську музику можна знайти у легендах, а згодом - у документальних свідченнях. Давні китайці приділяли значну увагу спокою та гармонії з природою. Для досягнення такого стану вони використовували глибоку і красиву музику. Китайський ієрогліф «музика» має значення «радість», «насолода». Кожна людина прагне щастя. Є багато способів, щоб почуватися щасливим, і один із них - послухати гарну красиву музику. Розуміючи це, давні китайці надали ієрогліфу «музика» ще одне значення - «щастя». Музика і щастя в уявленні китайців є неподільними: музика робить людину щасливою, а щастя надихає людину співати і грати музику.

З давніх-давен китайці вважали, що правильне звучання музичних інструментів, так званий чистий звук, очищає слух і прояснює зір. Винахідливі китайці вигадали безліч оригінальних музичних інструментів, кожен з яких вони наділяли певним символічним змістом: такі, що дзвенять (дзвони і кам'яні пластини), струнні, духові та ударні (барабани). Ці види інструментів співвідносили з порами року, сторонами світу та ін..

Учитель розповідає про символіку китайських музичних інструментів.

Сцени повсякденного життя, зображені на стінах давніх поховань, свідчать про те, що в Давньому Китаї існували великі оркестри, що склалися з різноманітних ударних інструментів, флейт, великих глиняних свистунців з декількома отворами (виконаних у вигляді тварин або птаха), струнних музичних інструментів, схожих на гусла, та ін.. Особлива роль у китайській музиці належала дзвонам, які в давніх концертах звучали першими, задаючи тон усьому виконанню. Повний склад давньокитайського оркестру містив 12 і більше дзвонів різного розміру. Звук із найбільших дзвонів видобували ударами довгого дерев'яного молоточка.

У Давньому Китаї також були популярні струнні щипкові музичні інструменти - цитра (цинь) і скрипка (ерху)

Робота з поняттями

Цинь - китайський різновид цитри - відомий уже три тисячі років.

Ерху - є двострунним смичковим інструментом. Граючи на ньому, виконавець може передати складну гаму почуттів.

У китайській музиці існували і різні види духових інструментів - флейта, труба і горн. Із бамбука китайці робили витончені поперечні флейти. Такі флейти з дерев'яними прикрасами у формі голови дракона використовували під час релігійних обрядів.

Китайська музика тяжіє до високих і різних звучань, тому особливу майстерність китайці вкладали у створення дзвінких ударних. Арсенал ударних інструментів особливо багатий і барвистий. Металеві гонги могли як викопувати соло, так і звучати в ансамблях. У Давньому Китаї склалося велике сімейство барабанів. Існували великі барабани, що закріплювали на спеціальних підставках, їх прикрашали стрічками та пір'ям, нерідко встановлювали в центрі оркестру, а звук з них витягали за

допомогою двох біт. Такі барабани стояли біля воріт чиновницьких управ. Ударами в них сповіщали про прибуття важливих осіб, а вночі вони відбивали час. Великі переносні барабани, що видавали гучний звук, були неодмінним атрибутом китайських свят, особливо Нового року. Були, нарешті, маленькі плоскі барабанчики з рукояткою і двома кульками на шнурах. Коли музикант тряс такий барабан, об нього вдарялися підвішені до барабана кульки. Своярідними кульковими барабанчиками – брязкальцями – залучали покупців вуличні торгівці, розхвалюючи товари кожен на свій лад.

Давні китайці вважали, що музика має цілющий ефект, її навіть застосовували для лікування хвороб. Тому давню китайську музику слід було виконувати розмірено й повільно. Про чудодійну силу музики, яка звучала у виконанні найспівучішої пташки, ідеться у казці Г.К. Андерсена «Соловей».

Учитель читає казку Г.К. Андерсена «Соловей»

Чому яскрава іграшка була не в змозі замінити спів живого солов'я? Отже, китайську музику можна цілком обґрунтовано вважати першими ліками якщо не в усьому світі, то, принаймні, в Китаї.

Приклад чудової китайської музики можна почути у мультфільмі Волта Діснея «Китайська тарілка». Послухайте її та дайте відповідь на запитання. Який є характер цієї музики?

Слухання та перегляд фрагмента мультфільму Волта Діснея «Китайська тарілка»

Поміркуйте: яке значення мала музика у житті китайських правителів? (Була обов'язкова під час придворних ритуалів.)

Вокально-хорова робота

Розспівування

Продовження розучування пісні «Золота зіронька» Н.Май

4. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Бесіда

Які класи музичних інструментів існували у Давньому Китаї? Які назви інструментів ви запам'ятали?

5. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

З'ясувати значення поняття «пентатоніка».

Учні виходять із класу під музичний супровід Н.Май «Золота зіронька»

Урок в 4–Г класі

Проведений студентом IV курсу (21.09.2018р)

Туром Михайлом Ігоровичем

Тема: ВИЙШЛИ В ПОЛЕ КОСАРІ

Мета: навчальна – навчити учнів, що таке жниварські пісні; які характерні особливості притаманні жниварським пісням.

розвивальна – розвивати вокально-хорові навички, слухацькі здібності

виховна – виховувати повагу до народної пісні, творчості композиторів, любов до вітчизняної музичної спадщини.

Методи уроку: словесні, практичні наочні.

Тип уроку: комбінований

Жанр уроку: урок-діалог

Обладнання: медіазасоби, музичний інструмент(фортепіано, гітара)

Навчальні підручники та посібники: підручник, нотний матеріал, портрет Ф. Філіпенка

Музичний матеріал: «Поле моє, поле» В. Філіпенка, українська народна пісня «Вийшли в поле косарі».

Елементи інтеграції: М. Пимоненко «Жнива в Україні».

Основні поняття для засвоєння: жниварські пісні

Художньо-педагогічна драматургія

(Учні входять до класу під музичний супровід *Сіно моє сіно.*)

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ Й МЕТИ УРОКУ

III. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Слухання музики

Учитель. Від давня пісні пов'язані з трудовою діяльністю людини, її побутом та відпочинком, є невід'ємною складовою життя, засобом спілкування між людьми. Пісня художньо відтворює те, чим щодня живуть люди: саме пісня виражає характер людини, викликає в неї певні почуття й думки, формує ставлення до решти людей, до навколишнього світу. Пісня може змінювати характер людини, пробуджувати сміливість, прищеплювати шляхетність, гуманність, доброту.

- Які українські народні пісні запам'яталися вам найбільше?

- Розкажіть про значення народної пісні у сучасному житті.

Україна здавна славетна своїми піснями. Народна пісня виникла у сиву давнину й розвивалася паралельно з трудовими процесами та людським мисленням, відображаючи життя, побут і світогляд наших предків. Українці завжди шанували давні традиції народних свят і пов'язаних із ними пісень річ-ного землеробського циклу, що супроводжували зустріч нового року, настання весни, збирання врожаю. Жнива — пора тяжкої праці, але водночас — і найщасливіший час для хлібороба, який радіє врожаю.

Відеофрагмент про обряд жнива.

- На с. 16 підручника розгляньте репродукцію картини М. Пимоненка «Жнива в Україні» та прочитайте вміщений над нею текст. Що зображено на полотні?

- Які кольори тут переважають? Який настрій створює ця картина?

- Розкажіть про обрядові дії, що відбувалися в Україні під час жнив.

У жнивах розрізняють три етапи: *початок жнив* (зажинки), *власне жнива* й *завершення жнив* (обжинки). За цим принципом згруповано й основні об-

рядові дії, що супроводжуються виконанням жнивварських пісень — зажинкових, жнивних, обжинкових.

Жнивварські пісні — народні пісні, які виконують під час жнив.

Зажинаючи перший сніп, до нього зверталися, співаючи величальні пісні. Коли зажинали на чужому полі, величали також його господаря. Під час жнив обрядів не було, але жінці співали й жартували дорогою з поля.

Жнивварські пісні висміюють лінивих косарів або жінців, описують тяжку фізичну працю, містять звертання до сонця.

Обжинки — найурочистіша частина жнив, що містила такі епізоди: завивання «бороди» («кози»), коли підбирали залишені на полі колоски, заплітали їх, уквітчували, обв'язували стрічкою, зерно витрушували на ниву, пригинаючи «бороду» до землі, і водили довкола «бороди» хороводи, співали пісні; обряд вінка — обирали серед жниць «царівну», коронували її вінком, до рук укладали прикрашений стрічками й квітами сніп, співаючи, йшли до села, обходили двори, вітали господарів із завершенням жнив вінком, за який вимагали викуп, після чого танцювали й співали. Тематика пісень цього типу — привітання господарів, побажання щастя та добробуту.

Обжинкові пісні містили подяку ниві за щедрий урожай, величання господарів, оспівували обжинковий віночок — символ урожаю.

Послухайте пісню «Поле моє, поле» Віталія Філіпенка. Яким є її характер?

Слухання пісні «Поле моє, поле» В. Філіпенка

Про що в ній ідеться?

На вашу думку, який настрій передає композитор цим твором?

Вокально-хорова робота

-Послухайте українську народну пісню «Вийшли в поле косарі». До якої групи жнивварських пісень вона належить?

Слухання української народної пісні «Вийшли в поле косарі»

Розспівування, розучування пісні, робота над виразним виконанням

IV. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ Інтерактивний прийом
«Мікрофон»

Завершіть речення: •

«Дуже цікавим я вважаю...»;

«Мені сьогодні вдалося...»;

«Найдивовижнішим було дізнатися про...»;

«Мене здивувало...».

Учні залишають клас під музичний супровід («Поле мое, поле» В. Філіпенка).

Урок в 3 –Г класі

Проведений студенткою IV курсу (18.09.2018р)

Семеренко Іриною Сергіївною

Тема уроку: Тасмниці пісенної музики. Баркарола

Мета уроку: навчальна – познайомити учнів з венеціанською народною піснею – баркаролою, ознайомити учнів з творчістю П. Чайковського, ознайомити учнів з новою піснею «Шпачок прощається» М. Івенсен.

Розвивальна – розвивати музичний слух, увагу, пам'ять, музичні здібності.

Виховна – виховувати інтерес до музичного мистецтва.

Методи уроку: за джерелами передачі й характером сприйняття інформації. Словесні, наочні, практичні.

Тип уроку: комбінований урок.

Обладнання: музичний інструмент (акордеон), телевізор, комп'ютер, колонки.

Навчальні підручники та посібники: підручники з музичного мистецтва.

Музичний матеріал: «Баркарола» П. Чайковський, «Шпачок прощається» М. Івенсен.

Елементи інтеграції: репродукція картини «Осінь» Сергій Шишков, відеофільм про Венецію.

Хід уроку

Експозиція уроку:

Організаційний момент.

Вхід учнів до класу. Музичне вітання.

Зав'язка уроку:

Актуалізація знань. Повторення вивченого на минулому уроці.

Розробка уроку:

Основна частина. Розповідь учителя.

Подивіться на картину, де зображено Венецію. Тут все навколо таке дивовижне. Перед усім те, що мешканці Венеції пересуваються давніми вуличками не по асфальтованій дорозі, а по воді. А як же інакше? Адже місто побудоване на островах, тому замість автошляхів канали з численними містками.

То як пересуватися по таких вулицях? Не встигнеш зробити крок, одразу опинешся у воді!

Перегляд відео про Венецію

Уявіть собі, що двері Венеціанських будинків відчиняються прямісінько на канали. До східців, що ведуть до ганку будинку, прив'язують довгі човни – гондоли. Ними люди й пересуваються по вулицях, а веслюють цими човнами гондольєри, які співають особливі пісні.

Ці пісні називаються баркаролю, тому що слово барка означає «човен». Тобто баркарола – це пісня човняра.

- Які за характером пісні співають гондольєри?

Ці пісні писав італійський народ, про те існують баркароли, які написали композиторі. І саме такий твір «Баркарола» створив композитор П.І. Чайковський після того, як відвідав це дивовижне місто в Італії.

Уважно послухайте його.

Слухання музики

Слухання «Баркарола» П. Чайковського

Який характер має музика?

Який настрій вона пробуджує?

На що схожа ця пісня?

Що нагадує її ритм?

Чи можна віднести цей твір до танцю?

Кульмінація уроку:

Вокально-хорова робота

Слухання пісні «Шпачок прощається» М.Івсенен.

Розспівування та розучування пісні «Шпачок прощається».

При розучуванні звертаємо увагу на правильне відтворення ритму, на чисте інтонування, дикції, ланцюгове дихання.

Розв'язка уроку:

Підсумок уроку

Сьогодні на уроці ми познайомились із піснею, яку співають венеціанські човняри.

- Як називаються човни у Венеції?
- Як називаються люди, що керують гондолами?
- Яку пісню співають гондольєри?
- Баркаролу якого композитора ми чули на уроці?

Сценарій залікового музично-виховного заходу

«Країна Музика»

Мета:

Ведуча - Семеренко Ірина

Ведучий – Козлов Андрій

Король Ритм – Бешляга Андрій

Королева Мелодія - Шишлянікіова Анна

Містер Какофонія - Тур Михайло

Акомпаніатор - Гелевер Павло

Звукооператор - Літвінов Дмитро

Частина I – Вітання та перша подорож

Ведучі: Добрий день вам діти!

Діти: Добрий день!

Ведучий: Сьогодні ми хочемо відправитися у захоплюючу подорож, яка приведе нас до країни Музики, що наповнена всілякими чудесами, красивими пейзажами і, авжеж, чарівною музикою. Правлять тією країною король Ритм та королева Мелодія. Так-так, ті самі, з якими ви вже познайомилися на уроках музики.

Ведуча: Але ж побувати там може тільки справжній музикант?

Ведучий: Сьогодні нам пощастило, тому що ми в гостях у найзавзятіших музикантів, чи не так?

Вигук дітей

Ведуча: Щоб потрапити до тієї країни потрібно промовити спеціальні слова: «Кругом себе обернуся, в музичній країні опинюся». Кажучи це, треба дійсно обернутися навколо себе – тільки тоді слова будуть мати силу.

Ведучий: Давайте встанемо, обернемося навколо себе один раз і разом скажемо (всі разом) «Кругом себе обернуся, на музичному острові опинюся».

Ведуча: Завдяки чарівним словам ми потрапили у дивне музичне королівство Музики, де живуть її різні мешканці – ноти, музичні інструменти, пісні та навіть танці. Усіх їх об'єднує одне – любов до музики.

Частина II – Царство Музики

Починає лунати урочиста музика. В двері хтось стукає.

Ведучий: Здається, до нас вже прийшов перший мешканець, якому хочеться познайомитися з такою безліччю юних музик.

Двері відчиняються, входить король Ритм, який не поспішаючи вітається з ведучими, а потім звертається до дітей.

Ритм: Здрастуйте, здрастуйте. Я – його високість Ритм. Саме я – володар цієї країни, що править будь-якою музикою світу. Я дуже радий бачити вас тут. Вже дуже скоро перед вами опиниться острів, на якому живемо я, королева Мелодія та всі наші мешканці. Щоб зустрітися з ними, потрібно відправитися прямо туди! Отже, давайте разом зі мною! Готові до подорожі?

Вигук дітей

Ритм: Руки догори, долоні розкрити (*плескає*). Що, вирушаємо у шлях?

Вигук дітей

Ритм: Будемо плити на кораблі (*тримає долоні човником*). Хитати нас будуть хвилі!

Відкривається дошка, на якій намальований острів. Під спокійну музику входить королева Мелодія.

Мелодія: Доброго всі дня! Я навіть не очікувала, що вас буде так багато, і що ви всі будете такі гарні. Я – королева Мелодія. Ми з королем Ритмом день і ніч створюємо різноманітну музику, щоб кожен міг побачити, якою вона може бути прекрасною.

Ритм: Наразі ми пропонуємо вам послухати один з творів, та подивитися на те, яким гарним може бути поєднання мальовничої природи та музики.

Мелодія: А ви, коли будете слухати, спробуйте подумати, як виглядав би острів, на якому хотілося б жити вам?

Відео з пейзажами під музику «Ранок» (Е.Гріг)

Мелодія: Зараз ми роздамо кожному з вас олівці та листочки паперу, а ви спробуйте зобразити острів своєї мрії.

Ведучі роздають олівці та папір. Знову лунає музика. Діти малюють

Мелодія: Добре, давайте подивимося, що ви намалювали.

**Ведучі запрошують дітей до дошки, де вони зможуть самі розвісити свої малюнки.*

Ритм: Тепер мій острів став ще гарніший. І все це – завдяки вам! Тепер тут точно завжди буде панувати щастя!

Частина III - Какофонія

Лунає страшна музика

Какофонія: Ні, не буде! Чомусь мені здається, що я легко зможу захопити владу на цьому острові!

Ритм: І чому це ви так вважаєте? Що відбувається, і взагалі, хто ви такий?

Какофонія: Я – містер Какофонія. І я вважаю, що у світі музики можуть бути тільки справжнісінькі музиканти. Хіба діти можуть бути музикантами?

Ритм і Мелодія: Авжеж, можуть!

Какофонія: Я не вірю. Прямо зараз на ваших очах я забираю королеву Мелодію, щоб повести її в царство хаосу і безладу!

Какофонія виводить Мелодію і повертається. Знову звучить страшна музика. Какофонія забирає у Ритма корону.

Какофонія: Мені так подобається набагато більше. А вам?

Вигук дітей, Ритма та ведучих

Ритм: Взагалі-то ми справжні музиканти. Якщо знадобиться, ми зможемо це довести!

Какофонія: Який зухвалий! Я ж можу дійсно задати вам жару своїми складнішими завданнями. Думаю, ви програєте на першому ж. Страшно, ага?

Ритм: Ні, ми готові! Але спершу ми потребуємо, що якщо виграємо і пройдемо всі твої випробування, то ти повернеш нам королеву Мелодію.

Какофонія: Ну нічого собі! А вона сама захоче повернутися до вас? Здається мені, що це станеться тільки в тому разі, якщо ви доведете мені, що круті.

Ритм: Досить балачок! Давай свої завдання.

Какофонія декілька секунд думає

Какофонія: Ага, придумав! Ти ж у нас король Ритм. Значить, твої піддані мають добре володіти ритмом. Моє перше бажання – хочу побачити ритмічний оркестр прямо тут і зараз!

Ритм і ведучі роздають дітям завдання і вчать з ними ритмічні комбінації

Ритм: Ми готові!

Какофонія: Так швидко? Ну-ну, розпочинайте.

виконують

Какофонія: Ну добре, добре. Не те щоб я був вражений, але щось ритмічного у вас все ж таки є. Але ж ви розумієте, що на цьому ще не кінець.

Ритм: Авжеж. Що там в тебе далі?

Какофонія: Діти, ви колись бачили співаків по телевізору або в інтернеті?

вигук дітей

Какофонія: Хіба вони тільки співають?

вигук дітей

Какофонія: Авжеж, вони ще вміють добре рухатися. Щоб стати крутим музикантом сьогодні треба також володіти своїм тілом. А якщо ні, то ви й не справжні музики.

Ритм: Думаю, нам варто запросити в гості ще одного мешканця цього острова – Принц Танцю.

Танець: Доброго усім дня. Я Принц Танцю. Давайте усім доведемо, що ви талановиті. І містер Какофонія поверне нам нашу Королеву.

Принц танцює

Танець: А тепер разом станцюємо. Усі підіймасьмо і повторюйте за мною.

черепаха-аха

Какофонія: Задоволений виконаними завданнями. Пропонує останнє, задає питання. Ритм допомагає дітям.

Какофонія повертає Мелодію

Мелодія: Дякую усім, за Ваші вміння та знання. Дякую, що Ви мене повернули.

Какофонія: У Вас так гарно, тепер я хочу бути з Вами, і готовий виконати будь-яке завдання для мене.

Ритм і Мелодія: Ми згодні, заспівай з нами пісню.

усі разом співають пісню «Будем козаками»

Усі разом: Вам сподобалась наша подорож? До зустрічі!